

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження Чернушки Івана Гавриловича на тему: «Сучасний стан та основні тенденції розвитку адвентизму в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.11 – релігієзнавство

Дисертаційне дослідження І. Чернушки присвячене одній з найбільш поширених на території України протестантських конфесій – Церкві адвентистів сьомого дня, що є пріоритетним для сучасного українського релігієзнавства, оскільки цій деномінації, по-перше, присвячено не так багато уваги дослідників, а по-друге, Місія адвентизму в Україні перебуває на стадії трансформації соціальної доктрини і практики, що передбачає пильну увагу релігієзнавців до цього процесу.

У такому ракурсі заслуговує на позитивну оцінку звернення дисертанта до проблем капеланського служіння Церкви АСД та участі конфесії у всесвітній дискусії з приводу гендерної політики щодо можливості жіночого священства, до якої ще донедавна український адвентизм не був залучений.

Сильними сторонами дисертаційного дослідження можна назвати актуалізацію ідеалів єдності місіонерської та місійної роботи українського адвентизму, що, на думку дисертанта, може надати йому "другого дихання". У такому контексті звертається увага на інституційні, теоретичні та практичні основи "інтегрованого благовістя" в українських умовах.

Детальну увагу присвячено інституалізації адвентизму в Україні на усіх її етапах з акцентом на сучасному стані Церкви АСД, який свідчить про такий рівень інституційного розвитку конфесії, що дозволяє виходити на нову якість взаємодії Церкви із суспільством і державою. Причому, дисертант зауважує у підрозділі 3.1 "Співробітництво Церкви АСД із державою та суспільством в умовах сьогодення (2013-2015)" особливості цієї взаємодії, серед яких "золоте правило" : "...ми зобов'язані працювати заради досягнення надійної релігійної свободи для всіх людей і не повинні

використовувати наш вплив на політичних і громадянських керівників ні для просування інтересів власної релігії, ні для створення перешкод у діяльності інших релігій" (с.122).

На особливу увагу заслуговує детальне висвітлення місіонерської діяльності Церкви АСД, яка на сучасному етапі розвитку є частиною соціальної діяльності і передбачає зміну парадигми "монологічного переконування" на "діалогічне залучення" (с.72). Дисертант відзначає, що у такому ракурсі Церква АСД відкрита до діалогу із суспільством, що робить її відкритою до нововведень, "життєстверджуючою і динамічною", турботливою, толерантною у "недоктринальних" положеннях і привабливою для суспільства (с.73). Ці фактори свідчать про залучення конфесії до "протестантського оновлення" на пострадянському просторі (с.73), мета якого – збереження адвентизмом власної ідентичності, а також забезпечення можливості бути почутими суспільством в постмодерну епоху.

Актуальним для сучасної світової релігієзнавчої думки є дискусія з приводу гендерного питання щодо можливості жіночого священства. У дисертаційному дослідженні І. Чернушки не лише вказується на роль Української Церкви АСД як активного суб'єкта цього процесу, а й окреслено глобальні тенденції в подальшому розвитку світового адвентизму відповідно до перебігу зазначеної дискусії, зокрема можливість розколу конфесії.

Про актуальність дисертації свідчить осмислення феномену капеланського служіння у соціальній діяльності Церкви АСД, що є особливо гострою проблемою в умовах військового конфлікту на території України. Ця позиція безперечно заслуговує на увагу і може бути відправним пунктом для подальших досліджень.

При тому, що дисертаційна робота справляє враження якісного філософсько-релігієзнавчого дослідницького проекту, водночас, хотілося б висловити до роботи і деякі побажання та зауваження.

По-перше, значна частина підрозділу 1.1 "Методологічні засади сучасного релігієзнавчого вивчення адвентизму" присвячена особливостям

модерного, постмодерного і пізньомодерного християнства, тоді як висвітлення методологічних засад дослідження адвентизму виглядає дещо розчиненим у них як другорядний матеріал.

По-друге, у підрозділі 2.3 "Єдність місіонерської та соціальної діяльності Церкви АСД в Україні на початку XXI ст." домінує компілятивний характер подачі матеріалу, завдяки чому підрозділ тяжіє до описовості на шкоду аналітичному висвітленню матеріалу, що, правда, частково компенсується у висновках до розділу 2.

Окрім того, у тексті подекуди трапляються русизми, як от "заторкувала" (с.80).

Однак висловлені зауваження мають швидше рекомендаційний характер і не применшують значимості дисертаційного дослідження, яке безперечно носить у собі елементи наукової новизни. Вищезазначене дає можливість зробити висновок, що дисертаційне дослідження Чернушки Івана Гавриловича «Сучасний стан та основні тенденції розвитку адвентизму в Україні» виконане на належному теоретико-методологічному рівні, відповідає пунктам 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року за № 567, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.11 – релігієзнавство.

Офіційний опонент:

кандидат філософських наук, доцент,

доцент кафедри філософії

Житомирського державного

університету імені Івана Франка

І. К. Вітюк